

Uczniu, studencie - pamiętaj o prolongacie legitymacji

29.09.2023

Wraz z początkiem roku szkolonego i akademickiego warto przedłużyć ważność legitymacji szkolnych i studenckich – uczniowie mają na to czas do 30 września, a studenci – do 31 października każdego roku. Stempla czy hologramu przedłużającego ważność legitymacji nie zastąpią w podróży żadne inne dokumenty, nawet zaświadczenia o statusie ucznia lub studenta.

Zniżki na bilety kolejowe przysługujące uczniom i studentom to ulgi ustawowe. Różnica pomiędzy ceną biletu ulgowego a normalnego pokrywana jest ze środków budżetu państwa. Ustawodawca określił zamknięty katalog dokumentów, które uprawniają podróżnych do korzystania z poszczególnych ulg ustawowych. Przewoźnicy są zobowiązani weryfikować w trakcie kontroli pokładowych, czy podróżujący na podstawie biletów ulgowych posiadają odpowiedni dokument. Przepisy stanowią, że dla osób pobierających naukę są to wyłącznie:

- dla ulgi szkolnej – ważna legitymacja szkolna;
- dla ulgi studenckiej – ważna legitymacja studencka.

Z tego względu podczas kontroli biletów przewoźnik nie może honorować innych dokumentów. Wszelkie odstępstwa oznaczałyby naruszenie prawa i mogłyby narażać budżet państwa na straty. To samo dotyczy różnego rodzaju nieautoryzowanych wersji legitymacji – kopii czy zdjęć. Ważny jest wyłącznie ich oryginał.

Szkoła czy uczelnia mogą wydawać zaświadczenia o statusie ucznia lub studenta na różnego rodzaju potrzeby uprawnionych, jednak dokumenty te nie są potwierdzeniem prawa do ulgowych przejazdów kolejną. Potwierdzeniem prawa do zniżki kolejowej nie jest również zaświadczenie z Policji o utracie dokumentów. Na podstawie zaświadczeń nie można odbywać przejazdu pociągiem z biletem ulgowym.

Podczas prolongowania legitymacji pracownicy sekretariatu/ dziekanatu przedłużą również ich ważność w systemie mObywatel, aby możliwe było korzystanie z mLegitymacji szkolnej lub mLegitymacji studenckiej w smartfonie – o ile dana placówka przystąpiła do tej usługi cyfrowej oferowanej przez rząd.

KONSEKWENCJE NIEWAŻNEJ LEGITYMACJI

Okazanie w pociągu biletu ulgowego bez ważnej legitymacji szkolnej lub studenckiej (tj. bez odpowiedniego stempla lub hologramu przedłużającego jej ważność) oznacza w praktyce, że przejazd odbywa się bez dokumentu uprawniającego do ulgi. W takim przypadku, zgodnie z przepisami prawa przewozowego, kontroler wystawia bilet na przejazd według obowiązującej taryfy i odległości przejazdu wraz z opłatą dodatkową określoną w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury lub – jeżeli podróżny nie może pokryć takiej kwoty „od ręki” – wezwanie do zapłaty z odroczonym terminem płatności. Z tytułu braku legitymacji opłata dodatkowa wynosi 40-krotność ceny najtańszego biletu jednorazowego normalnego określonego w taryfie przewoźnika.

MOŻNA OBNIŻYĆ KARĘ

Zapominalski uczeń lub student może jednak zminimalizować konsekwencje nieokazania w pociągu ważnej legitymacji. Musi jednak działać szybko. Prawo przewozowe przewiduje zwrócenie przez przewoźnika opłaty dodatkowej (lub umorzenie w przypadku wystawionego wezwania do zapłaty) naliczonej podróżnemu z powodu nieokazania kontrolerowi ważnego dokumentu uprawniającego go do ulgi wskazanej na bilecie,

jeżeli ten udokumentuje swoje prawo do niej w nieprzekraczalnym terminie 7 dni od dnia przewozu. Jak to zrobić?

Gdy otrzymałeś wezwanie do zapłaty:

- złóż do przewoźnika pisemną reklamację będącą odwołaniem od wezwania do zapłaty i poproś w niej o umorzenie opłaty dodatkowej naliczonej z powodu braku ważnego dokumentu do ulgi;
- podaj w reklamacji numer wezwania do zapłaty lub załącz jego kopię;
- załącz uwierzytelnioną kopię ważnej legitymacji (już po prolongacie przedłużającej jej ważność);
- wpłać przewoźnikowi jedynie opłatę manipulacyjną i dołącz potwierdzający ten fakt dokument (np. potwierdzenie nadania przelewu).

Gdy zapłaciłeś za bilet z opłatą dodatkową:

- złóż do przewoźnika pisemną reklamację i poproś w niej o zwrot należności za pierwotny niewykorzystany bilet ulgowy i umorzenie opłaty dodatkowej doliczonej do nowego biletu;
- załącz do reklamacji kopie obu biletów, zachowując ich oryginały do zakończenia procesu reklamacyjnego;
- załącz uwierzytelnioną kopię ważnej legitymacji (już po prolongacie przedłużającej jej ważność);
- od zwracanych należności przewoźnik potrąci opłatę manipulacyjną.

Pamiętaj - uwierzytelnić legitymację może jej wystawca (placówka edukacyjna), notariusz lub kasjer przyjmujący reklamację.

Zgodnie z przepisami opłata manipulacyjna odpowiada kosztom ponoszonym przez przewoźnika lub organizatora transportu związanym z rozpatrywaniem sprawy reklamacyjnej i stanowi

kwotę nie wyższą niż 10% pełnej opłaty dodatkowej doliczanej za brak ważnego dokumentu przewozowego. Jej wysokość jest zazwyczaj podana na druku wezwania do zapłaty. Znajdziesz ją także w cenniku usług przewozowych danego przewoźnika.

PODSTAWA PRAWNA

- art. 33a ust. 4 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. – Prawo przewozowe (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 8);
- ustawa z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r. poz. 295);
- rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 20 kwietnia 2017 r. w sprawie rodzajów dokumentów poświadczających uprawnienia do korzystania z ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz. U. poz. 810);
- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 20 stycznia 2005 r. w sprawie sposobu ustalania wysokości opłat dodatkowych z tytułu przewozu osób, zabranych ze sobą do przewozu rzeczy i zwierząt oraz wysokości opłaty manipulacyjnej (Dz. U. Nr 14, poz. 117).